

Prima școală de ceramică din țară : Școala de ceramică din Tîrgu-Jiu

TUDOR NEDELCEA

Apărută acum 6—7000 de ani în urmă, ceramica a avut un rol deosebit de însemnat în viața oamenilor, atât prin caracterul ei practic, cât și prin frumusețea prin care vasele ornamentate împodobeau locuințele omenești. Țăranul nostru, iubitor de frumos, a fost atras încă din cele mai îndepărtate timpuri de ceramica populară atât de decorativă, folosită și la prepararea, păstrarea, transportarea și consumarea alimentelor. Dublul ei aspect, cel practic și cel estetic, s-a păstrat neconținut pînă în zilele noastre, ceramica populară românească fiind una dintre cele mai frumoase din lume.

Pe teritoriul Olteniei, la hotarul dintre munți și dealuri, în locurile unde se găsește lut de bună calitate, au luat naștere din vremuri străvechi centre de olari, ale căror produse, de culori artistice diferite, poartă specificul mult apreciatei arte populare oltenesti. Faima vaselor de lut produse la Șimian, Sisești, Glogova, Găleșoia, Stroești, Arcani, Peșteana, Rasova, Ștefănești, Tîrgu-Jiu, Slătioara, Dăești, Vlădești, Buda, Hurez, Oboga sau Bobicești a trecut de mult granițele țării.

Arta prelucrării lutului, pe atunci, nu se preda în școli. Meșteșugul atât de dibac al olăritului constituia un secret și el se transmitea din tată în fiu, din generație în generație. Abia la începutul secolului nostru, semnalăm pe teritoriul patriei primele școli de ceramică. Și, din fericire, prima școală de ceramică își deschide porțile în Oltenia, la Tîrgu-Jiu, din inițiativa laudabilă a localnicilor și cu autorizația Ministerului Instrucțiunii Publice, la 1 octombrie 1900.

Școala avea o secție elementară la care se primeau absolvenți ai școlilor primare urbane sau rurale, precum și cei ce au una sau două clase secundare, și altă secție artistică, la care se înscriau absolvenți a 3 sau 4 clase secundare și care vădeau talent pentru desen.

Scopul acestei școli, precizat cu toată claritatea în prospectul său, trimis spre popularizare prefecturilor din țară, are un caracter nu numai instructiv-educativ, dar și profund patriotic. El constă în crearea și organizarea sistematică și artistică a industriei ceramice din țară, pentru a se opri importul de vase de lut, faianță și capitaluri, pentru a se crea o nouă industrie națională și, drept urmare, noi resurse pentru asigurarea existenței unei bune părți a populației locale.

Programul de studii, ilustrativ pentru profilul școlii, cuprindea următoarele obiecte de învățământ: „1) desenul și pictura ceramică, 2) desenul tehnic, 3) modelarea, 4) lucrarea vaselor în lut, smălțuirea și arderea lor, 5) tehnologia, 6) morala, 7) istoria artelor, stilurilor, istoria descoperirilor științifice în legătură cu aplicarea lor în industrie și arte, istoria originii și dezvoltării artelor tehnice și industriilor. 8) noțiuni de mineralogie, geologie, chimie și fizică, 9) limba română, 10) aritmetica și contabilitatea, 11) istoria universală și a românilor, mitologia și geografia comercială și industrială, 12) igiena“¹⁾.

După cum se vede, programul de studii urmărește și pregătirea generală a cursanților, pentru că „numai astfel scopul ce urmărește această școală va fi pe deplin atins, căci nu e destul a forma muncitori îndemânatici, perfect stăpâni pe mînuirea materiei și a instrumentelor, nu e destul a le preda meșteșugul, după metodele cele mai perfecționate, ci mai trebuiește încă a forma indivizi înarmați cu toate luminile științei, pătrunși de puterea gustului, stăpîniți de cultul frumosului, în putința de a cerceta, studia, înțelege modelele de mare valoare artistică și chiar de a crea producțiuni originale“²⁾.

Pentru atingerea acestui deziderat, conducerea școlii a apelat și la profesori renumiți, de peste hotare. E vorba de profesorii: I. Wurnstl, fost elev al Academiei de arte industriale din Viena și cunoscut pentru picturile sale pe sticlă la ferestrele monumentale din biserica jubiliară din Viena, care predă desenul și pictura ceramică, de H. Fröhlich, fiul unui mare fabricant ceramist, care pe lângă studiile teoretice, are și o îndelungată practică în cele mai renumite fabrici de ceramică din Europa.

Ceilalți profesori predau în mod gratuit, dînd o dovadă de un fierbinte patriotism. Aceștia sînt: Aurel Diaconovici, inginerul șef al județului Gorj, pentru modelare, tehnologie și istoria artelor; I. Moisilu, directorul școlii, pentru desenul tehnic, igienă și contabilitate; preotul I. Mălăescu, pentru morală; Ștefan Bobancu, pentru limba

română și geografie; I. Popescu, pentru aritmetică, fizică, chimie, geologie și mineralogie; Ștefan Ciuceanu, pentru istorie și mitologie.

Școala avea o durată de 3 ani, fiecare an școlar începînd la 1 septembrie și pînă la 29 iulie. Chiar în primul an de existență, școala e frecventată de 30 elevi, majoritatea din județele Gorj, Romanați, Vâlcea, Prahova.

Importanța unei astfel de școli este lesne de observat. Ea este prima încercare făcută în România de a înjgheba o nouă industrie artistică națională și, totodată, o încercare de dezrobire a industriei noastre din mîinile străinilor³).

1 și 2. Arh. St. Craiova, Pref. Dolj, serv. ad-tiv, dos. 165/1900, inv. 223, f. 265—266.

3. A se vedea și lucrarea: Mocișoi Ion și Virgil Vasilescu: **Ceramica populară din Gorj**, Tg.-Jiu, 1973.